

EU támogatások jövedelemre gyakorolt hatásának vizsgálata a 2007-2013-as időszakban, az Észak-magyarországi régióban

Dr. Szendi Dóra
tanársegéd

Miskolci Egyetem, Gazdaságtudományi Kar
Világ- és Regionális Gazdaságtan Intézet
regszdor@uni-miskolc.hu

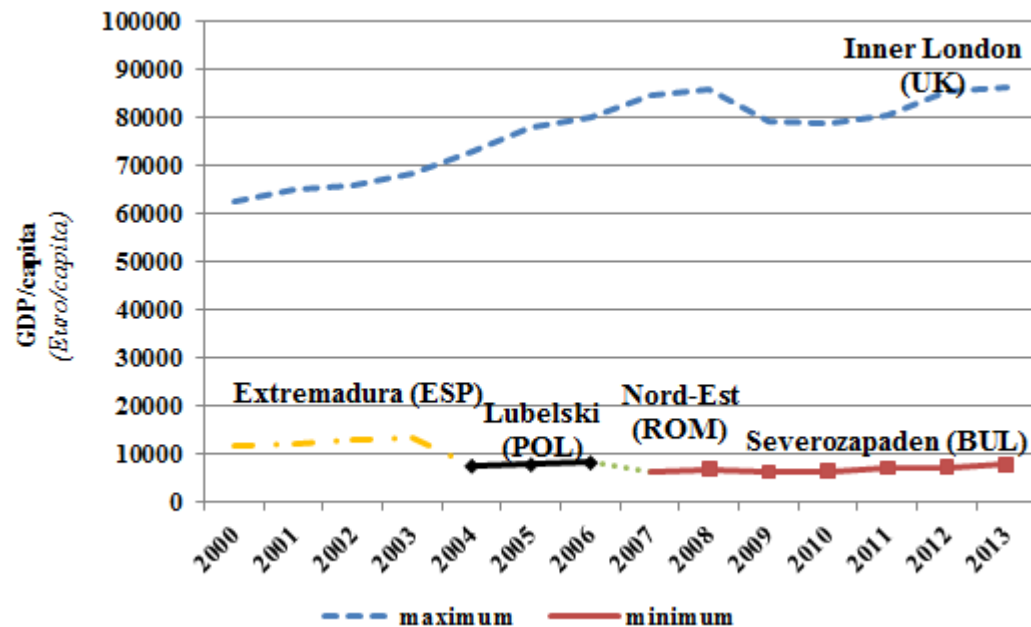
Előadás felépítése

- Bevezetés, területi egyenlőtlenségek
- Kutatási előzmények
- Alkalmazott adatforrások és módszertan
- Eredmények
- Összegzés
- További kutatási irányok

Területi egyenlőtlenségek

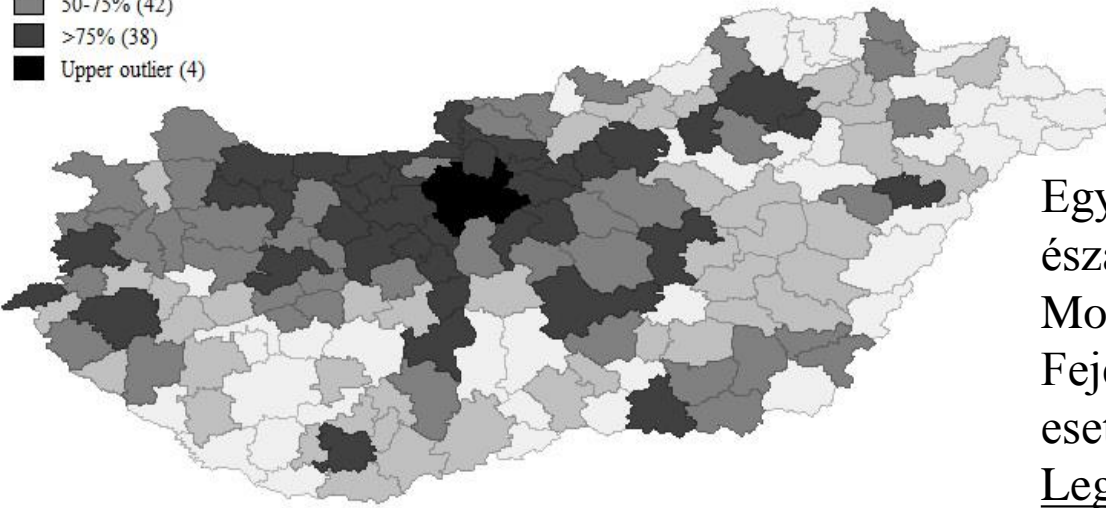
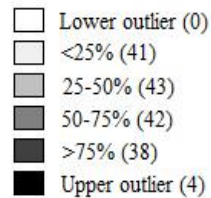
A területi szintű társadalmi, gazdasági egyenlőtlenség a térgazdaságtan egyik alapvető jellemzője (Nemes Nagy, 1990; Nagyné Molnár, 2007.). Nincs a térnek két olyan pontja, mely azonos tulajdonságokkal rendelkezne, mert a gazdasági, társadalmi, és kulturális paramétereik különbözőek (Nagyné Molnár, 2007; Benedek-Kurkó, 2011.).

Európai Unió 2014-ben:
 leggazdagabb és
 legszegényebb régió: 26-
 szoros különbség (PPS: 11-
 szeres). 2000-ben 7,5-
 szeres (PPS: 6-szoros)

Forrás: Eurostat adatok alapján saját szerkesztés

Korábbi kutatási eredmények

Jövedelmek térbeli koncentrációja: Budapest-Miskolc, Budapest-Győr, Budapest-Szeged, Budapest-Keszthely és Budapest-Pécs tengely).

Egybefüggő, országos átlagnál fejlettebb északnyugati – északi sáv (Vas, Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Fejér és Pest megyék, ill. a főváros esetében).

Legfejletlenebb területek: az északkeleti-északi ország részben (Borsod-Abaúj-Zemplén, Nógrád, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyék), továbbá Békés megye esetében láthatók. Ezek a térségek a közlekedési kapcsolatok és nyugati tőkeerős partnerek szempontjából periférikus jellegűek, sok esetben csak a megyeszékhelyeik rendelkeznek komolyabb gazdasági potenciállal.

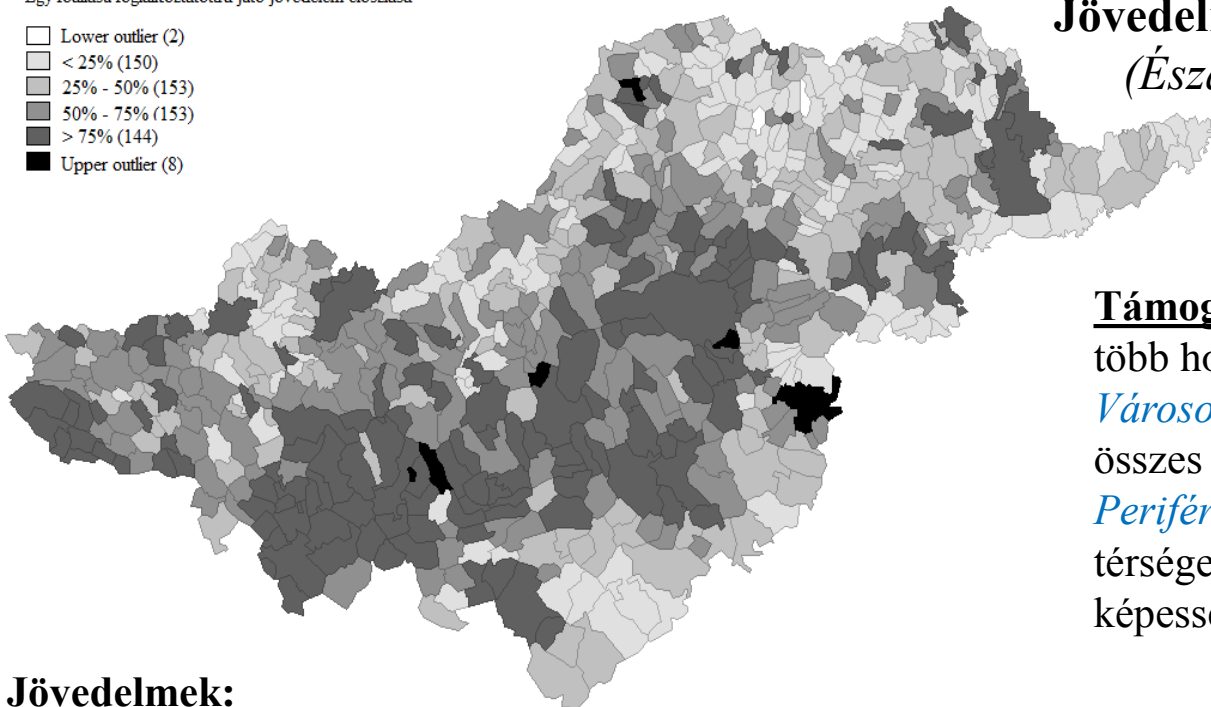
Elemzés során alkalmazott adatforrások, módszertan

Elemzés keretei

- Tanulmányom célja: az Észak-magyarországi régió települései körében annak vizsgálata, hogy az EU támogatásainak és az egy főállású foglalkoztatottra jutó jövedelmek eloszlásában milyen térbeli mintázatok azonosíthatók.
- Két kitüntetett településkategória: kis-és középvárosok, illetve a leghátrányosabb helyzetű komplex programmal segített térségek (LHH) települései.
- Térökonometria, korrelációs számítás, egyenlőtlenségi mérőszámok.
- 1 főállású foglalkoztatottra jutó jövedelem: KSH- Tájékoztatási adatbázis, TEIR
- 1 főre jutó EU támogatás: EMIR (palyazat.gov.hu)
- Népszámszám: KSH

Egy főállású foglalkoztatottra jutó jövedelem eloszlása

- Lower outlier (2)
- < 25% (150)
- 25% - 50% (153)
- 50% - 75% (153)
- > 75% (144)
- Upper outlier (8)

Jövedelmek és EU támogatások eloszlása (Észak-magyarországi régió, LAU2)

Támogatások:

több hot spot

Városok szerepe: 610 település 47 városa az összes támogatás 68,6%-át kapta

Perifériák: Cserhát és Zemplén aprófalvas térségeinek relatíve gyenge abszorpciós képessége

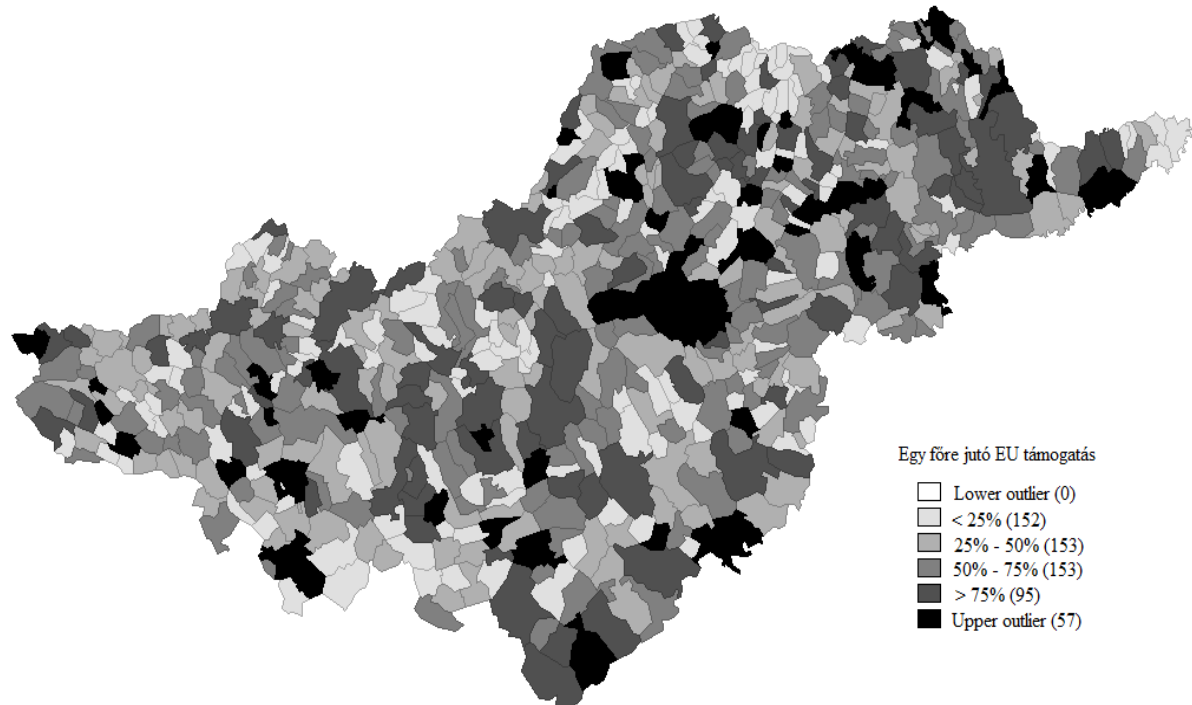
Jövedelmek:

Hot spots: a régió középső része, M3-as autópálya nyomvonala, ill. megyeszékhelyek és vonzáskörzeteik (Miskolc (!)).

Legmagasabb jövedelem: Pálosvörösmart, Markaz, Szarvaskő, Terezstenye, Kistokaj, Sajószöged, Sajóörös és Tiszaújváros.

Legalacsonyabb: Gadna és Csenyété. (főállású foglalkoztatottak lakosságon belüli aránya: 20% alatt).

Periféria: Cserhát és Zemplén aprófalvas térségei.

Egy főre jutó EU támogatás

- Lower outlier (0)
- < 25% (152)
- 25% - 50% (153)
- 50% - 75% (153)
- > 75% (95)
- Upper outlier (57)

Települések rangsora az indikátorok alapján

Rangsor az egy főállású foglalkoztatottra jutó jövedelem tekintetében			Rangsor az egy főre jutó EU támogatás tekintetében		
Ssz.	Település	Jövedelem (Ft/fő)	Ssz.	Település	EU támogatás (Ft/fő)
1	Sajóőrös	2 863 236	1	Abod	29 978 283
2	Teresztenye	2 739 693	2	Alsóregmec	18 169 638
3	Markaz	2 682 870	3	Hollókő	7 772 160
4	Pálosvörösmart	2 603 557	4	Szakácsi	7 703 015
5	Tiszaújváros	2 557 807	5	Bodroghalom	6 883 414
6	Sajószöged	2 553 715	6	Füzér	6 742 653
7	Kistokaj	2 498 535	7	Demjén	6 495 474
8	Szarvaskő	2 493 445	8	Regéc	5 891 011
9	Visonta	2 422 040	9	Apc	5 702 187
10	Gyöngyössolymos	2 391 321	10	Jósvafő	5 333 879
...			...		
601	Terpes	743 646	601	Márkháza	0
602	Nyésta	741 019	602	Pere	0
603	Tornanádaska	737 848	603	Beret	0
604	Kiscséc	734 856	604	Szászfa	0
605	Fáj	692 806	605	Pusztaradvány	0
606	Szakácsi	691 566	606	Pamlény	0
607	Bódvalenke	618 257	607	Kiscséc	0
608	Felsőregmec	585 062	608	Bódvalenke	0
609	Gadna	564 607	609	Gadna	0
610	Csenyéte	403 973	610	Csenyéte	0

Duál mutató és Hoover index jelentős differenciái (2013)

- *1 főállású foglalkoztatottra jutó jövedelem:*
 - Duál mutató: 1,472
 - Hoover index: 8,8307
- *1 főre jutó elnyert támogatási összeg:*
 - Duál mutató: 11,084
 - Hoover index: 34,1963

Korrelációs kapcsolatok

Magyarország LAU1

		1 főre jutó igényelt támogatási összeg	1 főre jutó elnyert támogatási összeg
1 főállású foglalkoztatottra jutó jövedelem	Pearson Correlation	-.151*	-.208**
	Sig. (2-tailed)	.048	.006
	N	175	175

Észak-Magyarország LAU2

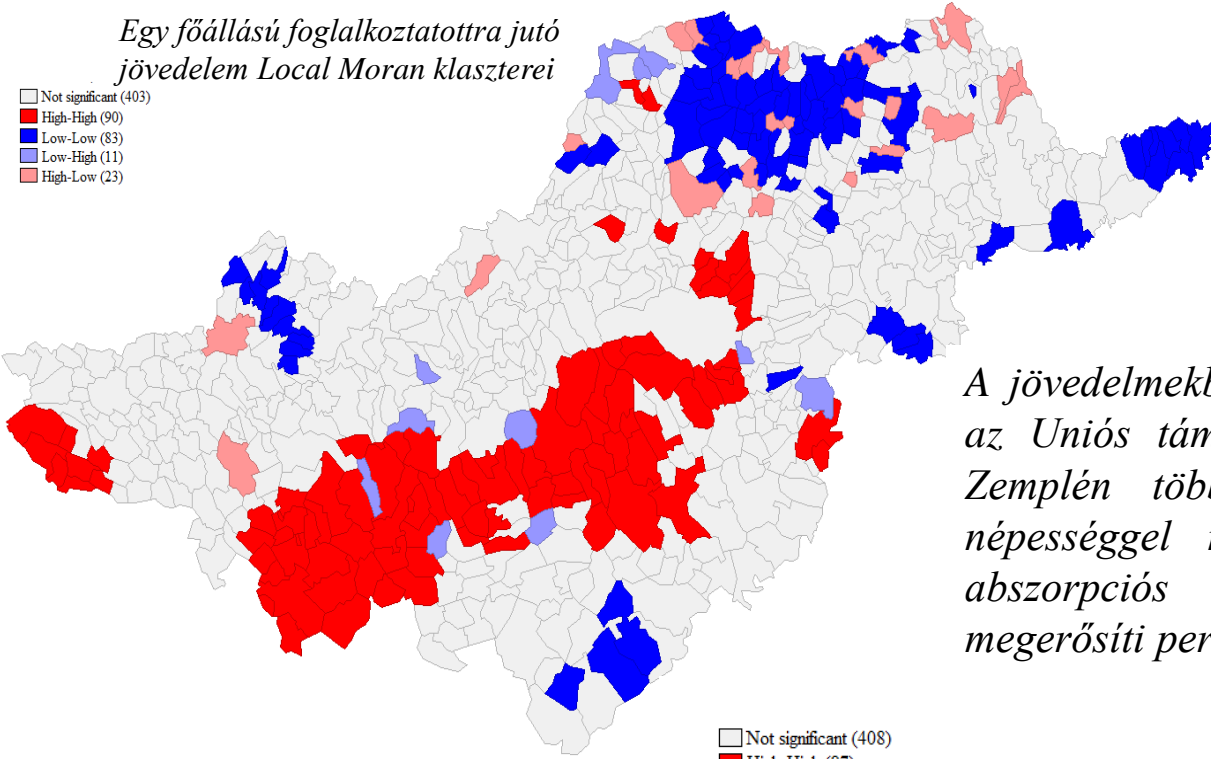
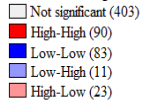
		1 főre jutó igényelt támogatási összeg	1 főre jutó elnyert támogatási összeg
1 főállású foglalkoztatottra jutó jövedelem	Pearson Correlation	-.012*	.21
	Sig. (2-tailed)	.035	.599
	N	610	610

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

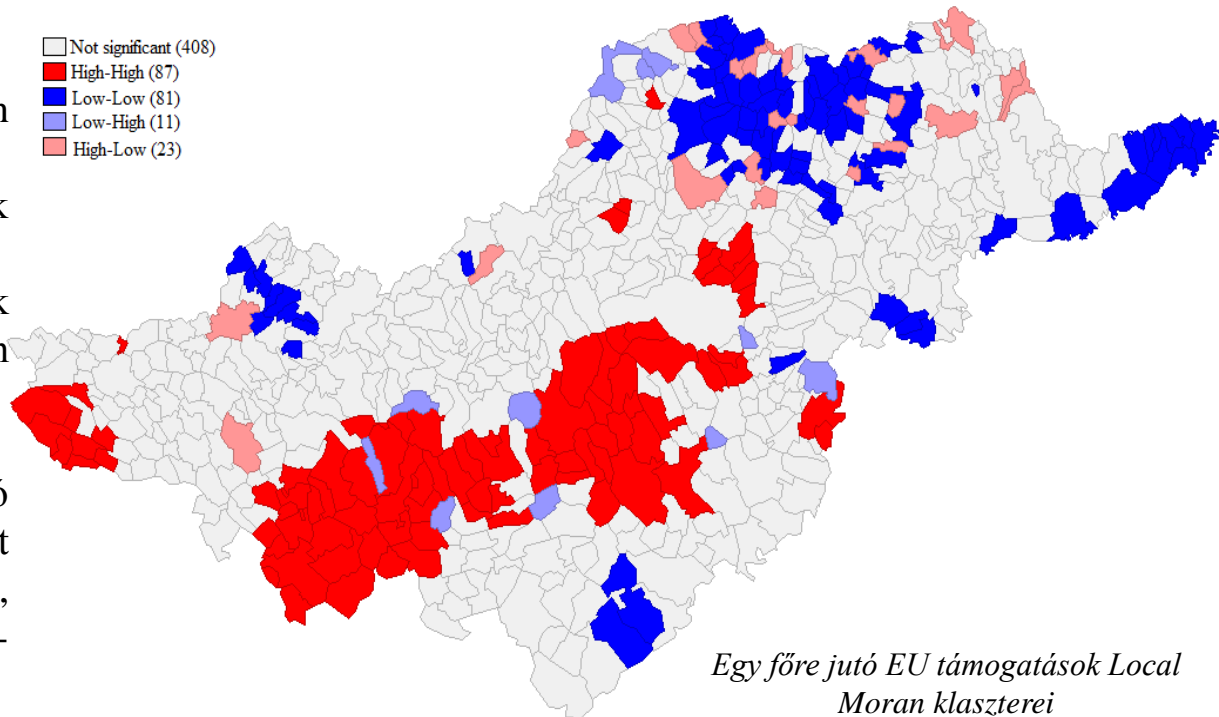
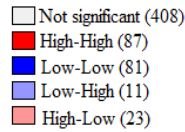
** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Jövedelmek és támogatások térbeli autokorreláltsága (LAU2)

Egy főállású foglalkoztatottra jutó jövedelem Local Moran klaszterei

A jövedelmekben fennálló differencia megfigyelhető az Unió támogatás szintjén is, a Cserehát és Zemplén többségében aprófalvas, és előregedő népességgel rendelkező térségei relatíve gyenge abszorpciós képességgel rendelkeznek, ami megerősíti periférikus helyzetüket.

Jelentős hasonlóság a Local Moran klaszterek mintázatában

- a) kis és középvárosok az esetek 93,48%-ában,
- b) LHH térségek települései az esetek 96,16%-ában mindkét mutató alapján ugyanabba a csoportba sorolhatók

A szignifikáns autokorrelációt mutató térségekben a városok többsége mindkét mutatóban a High-high klaszterbe tartozik, addig az LHH térségek települései a Low-low vagy High-low klaszterekbe.

Egy főre jutó EU támogatások Local Moran klaszterei

Város	(1) jövedelem	(2) támogatás
Abaújszántó		
Alsózsolca		
Balassagyarmat		
Bátonyterenye		
Bélapátfalva		
Borsodnádasd		
Cigánd		LL
Edelény	HL	HL
Eger	HH	HH
Emőd		
Encs		
Felsőzsolca	HH	HH
Füzesabony		
Gönc		
Gyöngyös	HH	HH
Gyöngyöspata	HH	HH
Hatvan	HH	HH
Heves		
Kazincbarcika		
Kisköre		
Lőrinci	HH	HH
Mezőcsát		
Mezőkeresztes	HH	HH
Mezőkövesd		HH

Megjegyzés: HH= High-high; LL= Low-low; HL= High-Low; LH= Low-High.

Local-Moran klaszterek változása a) városok

Város	(1) jövedelem	(2) támogatás
Miskolc		
Nyékládháza	HH	HH
Onga		
Ózd		
Pálháza		
Pásztó		
Pétervására		
Putnok		
Rétság		
Rudabánya		
Sajóbábony		
Sajószentpéter		
Salgótarján		
Sárospatak		
Sátoraljaújhely		
Szécsény	HL	HL
Szendrő	LL	LL
Szerencs		
Szikszo		
Tiszaújváros		HH
Tokaj		
Verpelét	HH	HH

Local-Moran klaszterek változása

b) LHHK térségek

	klaszter egy főre jutó EU támogatás alapján	klaszter egy főállású foglalkoztatottra jutó jövedelem alapján		klaszter egy főre jutó EU támogatás alapján	klaszter egy főállású foglalkoztatottra jutó jövedelem alapján		klaszter egy főre jutó EU támogatás alapján	klaszter egy főállású foglalkoztatottra jutó jövedelem alapján		klaszter egy főre jutó EU támogatás alapján	klaszter egy főállású foglalkoztatottra jutó jövedelem alapján		klaszter egy főre jutó EU támogatás alapján	klaszter egy főállású foglalkoztatottra jutó jövedelem alapján			
Abaujalpár			Debréte	HL	HL	Hevesvezekény			Mogyoróska			Szemere	LL	LL	Varbóc		
Abaujker	LL		Detek	LL		Hidasnémeti	HL	HL	Monaj			Szendró	LL	LL	Vilmány		
Abaujlak	HL	HL	Domaháza			Hidvérgárdó	LL	LL	Monok			Szendrolád			Viass		
Abaujszántó			Dorogháza			Homrogd	HL	HL	Nagybárkány			Szentistvánbaksa			Viszló	HL	HL
Abaujszolnok			Dubicsány			Igrici			Nagykeresztúr			Szerencs			Vizsoly		
Abaujvár	LL	LL	Edelény	HL	HL	Ináncs	LL		Nagykinizs			Szkszó			Zalkod		
Abod	LL	LL	Égerszög			Irota	LL	LL	Nagyrosvágy	LL	LL	Szín	LH	LH	Zaránk		
Aggtelek	LH	LH	Encs			Járdánháza			Nekézseny			Szinpetri	LH	LH	Zemplénagárd	LL	LL
Alsóberecki			Erdőbénye			Jósvafő			Nemti			Szögliget			Ziliz		
Alsódobsza			Erdőhorvati			Kány			Novajdrány	LL	LL	Szólószárdó	HH	HH	Zsujta		
Alsógagy	LL	LL	Erdőtelek			Karcsa			Nyésta	LL	LL	Szuha					
Alsóvadász			Erk			Karos			Nyomár			Szuhogy					
Arka	HL	HL	Fáj	LL	LL	Kázmárk			Olaszszizka			Taktabáj	LL	LL			
Arló			Fancsal			Kéked			Ózd			Taktaharkány					
Ároktó			Farkaslyuk			Kelemér		LL	Pácín			Taktakenéz					
Aszaló			Felsőberecki			Kenézlő	LL	LL	Pamlény			Taktaszada					
Átány			Felsődobsza	LL	LL	Keresztéte			Pányok			Tálya					
Baktakék		LL	Felsőgagy		LL	Királd			Pély			Tarcal					
Balajt		LL	Felsővadász	LL	LL	Kisbárkány			Pere			Tarnabod					
Bánréve			Fony	LL	LL	Kiskinizs			Percse	HL	HL	Tarnaméra					
Baskó			Forró			Kisköre			Perkupa			Tarnaörs					
Bátonyterenye			Fülökércs	LL	LL	Kisrosvágy	LL	LL	Prügy	LL	LL	Tarnaszentmiklós					
Becskeháza	LL	LL	Gadna	LL	LL	Kissikátor		LL	Pusztaradvány	LL	LL	Tarnaszadány					
Bekecs			Gagyapáti	HL	HL	Kompjati	HL	HL	Putnok			Telkibánya					
Beret	LL	LL	Gagybátor	LL	LL	Komlóska			Rakaca	LL	LL	Tenk					
Boconád			Gagyvendégi	LL	LL	Korlát			Rakacaszend	LL	LL	Teresztenye					
Bodroghalom			Galvács	LL	LL	Kömlő		LL	Rásonysápberencs	LL	LL	Tiszababólna					
Bodrogkeresztúr			Garadna	HL	HL	Krasznokvajda	LL	LL	Rátka			Tiszacsermely					
Bodrogkisfalud			Gelej			Kupa	LL	LL	Regéc			Tiszadorogma					
Bodrogolaszi			Golop			Lácacséke	LL	LL	Révleányvár	LL	LL	Tiszakarád	LL	LL			
Bódvalenke	LL	LL	Gömörözölös	HL	HL	Ládbesenyő	LL	LL	Ricse	LL	LL	Tiszakeszi					
Bódvarákó			Gönc			Lak			Sajómercse			Tiszaladány					
Bódvaszilás	HL	HL	Göncruszka	LL	LL	Legyesbénye			Sajónémeti			Tiszaluc					
Boldogkőújfalú			Györgyartló			Léh	LL	LL	Sajópüspöki			Tiszanána	LL	LL			
Boldogkőváralja	LL	LL	Halmaj			Lénárdaróc			Sajóvelezd			Tiszatarfos					
Boldva			Hangács			Litka	LL	LL	Sámsönháza			Tiszatarján					
Borsodbóta			Hangony			Lucfalva	LL	LL	Sárazsadány			Tiszavalk					
Borsodnádasd			Háromhuta	HL	HL	Mád			Sárospaták			Tokaj					
Borsodszentgyörgy	HL	HL	Hegymeg	LL	LL	Makkoshotyka			Sáta			Tolcsva					
Borsodszirák			Hejce	HL	HL	Márkháza			Selyeb	LL	LL	Tomor	HL	HL			
Bükkmogyorósd			Hercegkút			Martonyi	LL	LL	Semjén	LL	LL	Tornabarakony	LL	LL			
Büttös			Hernádbüd			Mátramindszent			Serényfalva			Tornakápolna					
Cigánd		LL	Hernádcéce			Mátranovák			Sima			Tornanádaska	LL	LL			
Csenyété	LL	LL	Hernádkércs			Mátraterenye			Sóstófalva			Tornaszentandrás	LL	LL			
Csemely			Hernádpetri	LL	LL	Mátraverébély			Szakácsi	LL	LL	Tornaszentjakab	LL	LL			
Csobád			Hernádszentandrás	LL	LL	Megyaszó			Szalaszend	LL	LL	Tornyosnémeti	LL	LL			
Csobaj	LL	LL	Hernádszurdok	LL	LL	Méra			Szalonna			Újcsanólos					
Csokvaomány			Hernádvécse	LL	LL	Meszes	LL	LL	Szászfa	LL	LL	Úppony					
Damak	LL	LL	Hét			Mezőcsát			Szegi			Vajdácska					
Dámóc	LL	LL	Heves			Mezőzombor			Szegilong			Vámosújfalú					

Összegzés

- Az egy főállású foglalkoztatottra jövedelmek és az egy főre jutó EU támogatások eloszlásában a kialakuló Local Moran klaszterek jelentős hasonlóságot mutatnak, a kis és középvárosok az esetek 93,48%-ában, míg az LHH térségek települései az esetek 96,16%-ában mindkét mutató alapján ugyanabba a csoportba sorolhatók. (városok: High-high; LHH térségek települései: Low-low vagy High-low klaszter)
- Uniós támogatások differenciált eloszlása (Hoover index és Duál mutató alapján is).
- A támogatások eloszlása város-vidék viszonylatban is meglehetősen egyenlőtlen, a 610 település 47 városa az időszak teljes EU támogatásának 68,6%-ában részesült.
- Az eredmények arra utalnak, hogy nem a támogatások jövedelmi helyzetre gyakorolt hatása felemás, a városok esetében a kedvező pozíció erősödhet a támogatások hatására, azonban az LHH térségek településein a támogatások hatása kevésbé jelentős.

További kutatási irányok

- Vizsgálat kiterjesztése más régiók településeire is
- Idősoros vizsgálatok
- Jövedelem és támogatások egymásra hatásának mélyebb elemzése

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!